

عنوان مقاله:

تحلیل و طبقه بندی نقش آینه در سوزن دوزی بلوچ از منظر باورهای فرهنگی

محل انتشار:

دو فصلنامه هنرهای صناعی اسلامی، دوره 7، شماره 1 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

فاطمه میرزایی - M. A. of Textile and Clothing Design, Faculty of Apply Arts, University of Art, Tehran, IRAN

آمنه مافی تبار - Assistant Professor, Faculty of Apply Arts, University of Art, Tehran, IRAN

خلاصه مقاله:

سوزن دوزی یکی از هنرهای اصیل ایرانی است که در برخی اشکال به آینه آراسته شده است. به دلیل گستردگی صور به کارگیری آینه در هنرهای سنتی و مفاهیم نمادین مکتوم در آن، مقاله حاضر بر سوزن دوزی بلوچ در نواحی جنوبی استان سیستان و بلوچستان تمرکز دارد. به عبارتی هدف آن است که در گام اول، نقوش بلوچی دوزی که آینه در آنها حضور موثری ایفا می کند؛ بازایی شود و در گام بعدی، مفاهیم نمادین و کارکرد این عنصر در سوزن دوزی بلوچ با نظر به اطلاعات به دست آمده به روش میدانی (مبتنی بر مشاهده و مصاحبه) به عنوان رکن مهم شکل گیری این مقاله و البته مطالعات اسنادی به عنوان پشتوانه آن مورد گمانه زنی قرار بگیرد. با این حساب پرسش آن است: «آینه در سوزن-دوزی بلوچ با چه صور و اشکالی ظاهر می شود و بر چه مفاهیمی دلالت دارد؟» نتیجه این پژوهش کیفی به شیوه توصیفی تحلیلی نشان داد: آینه، حداقل در بیست و چهار مورد از نقوش سوزن دوزی بلوچ، کاربرد دارد. با نظر به انگاره های فرهنگی، آینه در سوزن دوزی بلوچ صرفاً هدف تزئین را دنبال نمی کند و همچون سایر هنرهای سنتی ایران، مستلزم معنی سازی است. آینه در برخی از نقوش همچون ستاره، کپ و نال و گل کندی با نور و روشنایی مرتبط می-نماید و در بعضی دیگر مثل حریر، تک زرافشان و گل و گلدان با آب و آبادانی در ارتباط است. به نظر می رسد در برخی از مصادیق همچون چم مژه، کوه بندر و کوه سر عاشق؛ مفاهیم والایی چون عشق، شهادت و ایثار محمل معنی سازی است و در بعضی مانند مروارید، نه آدینکی و چم آهوگ معصومیت و پاکی به صورت خاص به تلویح درمی آید. درمقابل در نمونه های معدودی همچون شرین جنک و دژ، صرفاً صورت ظاهری و زرق و برق ناشی از تاللو نور در آینه به مثابه مکت و قدرت به رخ کشیده می شود.

کلمات کلیدی:

Sistan and Baluchistan, Baluchi Needlework, Cultural Ideas, the Role of the Mirror, the Meaning of the Mirror

سیستان و بلوچستان، سوزن دوزی بلوچ، انگاره های فرهنگی، نقش آینه، مفهوم آینه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1865996>

